

Scena finală din spectacolul festiv prezentat cu prilejul încheierii celui de al VI-lea Festival biennial de teatru de amatori.

SANDU ELIAD

MAESTRU EMERIT AL ARTEI

Arta amatorilor

Al șaselea Festival biennial de teatru de amatori, desfășurat, după cum se știe, sub semnul jubiliar al aniversării Partidului, a fost, prin însăși acest fapt, un prilej de grijă deosebită a formațiilor, în alegerea repertoriului, în realizarea lui artistică. În multe privințe ele s-au achitat cu cinste de sarcina asumată.

Concursul și Festivalul de teatru al amatorilor s-au desfășurat — și nu întâmplător — concomitent cu „Concursul Național de Creație și Interpretare Teatrală”, al profesioniștilor. Am putea pune față în față cele două formule — și sisteme — de activitate teatrală, fiindcă ele nu sînt numai paralele ci, de foarte multe ori, se încrucișează prin influențe reciproce, prin experimentele reciproce imprunutate.

Dacă mulți profesioniști ai teatrului — actori, regizori, scenografi — ajută efectiv formațiile de amatori în concretizarea scenică a pasiunii lor artistice, la rîndul său și teatrul de amatori furnizează instituțiilor ce pregătesc viitorii profesioniști ai scenei, cadre verificate, demne de prestigiul mișcării noastre teatrale.

Afirmția nu are nevoie de un mare aparat de argumente doveditoare. Ea se susține pe realitatea unor personalități consacrate ale teatrului nostru (dramatic sau liric), a căror formație pornește din activitatea „amatorescă”: Nicolae Herlea, Hero Lupescu, Șt. Mihăilescu-Brăila, Silviu Stănculescu, Puiu Ganea, Mircea Rîbinski și mulți, mulți alții...

De asemenea, unele experimente pe care teatrul de amatori și le poate permite, (ne gîndim, de pildă, la montajele literar-muzicale, poate greșit intitulate așa, dar ce material neexploatat oferă genul!), dacă ar fi preluate de colective profesioniste (captîndu-se și colaborarea dramaturgilor), ar deschide drum spre minunate spectacole agitatorice, cu teme sa zi, contemporane.

Alimentînd continuu cu forțe proaspete teatrul profesionist, amatorii îi pot pretinde legitim un ajutor mai substanțial pentru îmbunătățirea activității lor, ajutor pe care, să nu ne ascundem după degete, nu-l primesc întotdeauna. E clar că acest ajutor nu e de folos unilateral; formațiile de teatru de amatori, colindînd prin orașele mai mici, prin

comune depărtate, defrișează, prin spectacolele lor, terenuri virgine și pregătesc noi contingente de spectatori pentru teatrele profesioniste. Însăși măsura luată de organizatorii actualiei bienale, de a descentraliza concursul final în 32 de centre, cuprinzând formațiile a șase-șapte județe, în loc de a-l concentra la București, se înscrie fericit în efortul de a stimula interesul pentru teatru, în cele mai depărtate centre ale țării, și, mai ales, în cele lipsite încă de teatre profesioniste. Organizarea aceasta a dat posibilitatea unui mare număr de localități să se îmbrace în haina de sărbătoare a festivalului, să participe la desfășurarea spectacolelor, stimulative pentru un rodnic schimb de experiență.

În acest climat propice, s-au reprezentat o seamă de spectacole, valoros realizate, unele de o ținută purtând amprenta unei competențe artistice ce depășea adesea nivelul comun al artei amatoare.

Îmi îngădui, dincolo de rezultatele Concursului, să consemnez (fără să angajez pe niciunul dintre colegii din juriu) câteva dintre aceste spectacole, care m-au impresionat în chip deosebit. Astfel: *Marele fluviu își adună apele* al Teatrului Popular din Tulcea — pentru interpretarea plină de credință și în care se înscrie, pe primul loc, interpreta Caterinei; *D-ale carnavalului* — în interpretarea formației de teatru în limba maghiară a Casei municipale de cultură din Arad, pentru realizarea atmosferei, fără a recurge la efecte *tari* și pentru veridicitatea personajelor; *Balada pentru primăvara anului 1970* — montaj literar realizat de Casa de cultură „N. Bălcescu” din Bacău, pentru fantezia bogată cu care a însuflețit și a înveșmîntat tema: *Unde fugim de-acasă* — montaj al clubului „T. 4” din București, pentru par-

fulmul adolescențin adiat între melancolie și exuberanță; *Fata de apă* — poem înscenat de formația Ateneului Tineretului din București, pentru poezia scenică, ce degajă; *Sfinții din Idiciu* — comedie prezentată de secția de teatru în limba germană a Teatrului Popular din Mediaș, pentru umorul popular de bună calitate; *Ochiul babei*, în interpretarea Teatrului Popular din Slănic-Moldova, pentru prospețimea și pitorescul scenic; *Hei, frați ai mei!*, avînd ca bază a construcției montajului poemul *Surusul Hiroșimei*, de Eugen Jebeleanu, și prezentat de Casa de cultură a municipiului Arad, pentru vigoarea cu care a transmis artistic mesajul poemului; *Amurgul zănatec al regilor* — spectacol alcătuit din fragmente din piesele istorice ale lui Shakespeare, (încercînd să demonstreze în succesiunea luptelor pentru coroana Angliei, zădărnicia ambițiilor de putere, pe atît de efemere, pe cît de fals strălucitor le e simbolul) — pentru severitatea stilistică a jocului, pentru ingeniozitatea regizorală și, nu la urmă, pentru îndrăzneala experimentului.

Rîndurile de mai sus nu vor decît să schițeze diversitatea repertoriului și a stilurilor, să înfățișeze fugar ceea ce a putut impresiona mai cu deosebire. E de la sine înțeles că enumerarea aceasta a spectacolelor nu epuizează realizările demne de a fi consemnate.

Mai țin să precizez că multiple alte forme — teatrul folcloric, recitaluri de poezie, recitatori individuali — au îmbogățit paleta festivalului cu fapte de artă de înaltă ținută artistică și de spirit civic. Păcat numai că, alături de ele, a trebuit să asistăm și la specta-

Laureații întrecerii republicane a brigăzilor artistice de agitație

cole mediocre, la participări ajunse, fără justificare calitativă, în faza finală. Promovarea din „simpatie“, din „caritate“ sau la insistențele „părintești“ ale unor factori locali : „sînt băieți buni, trebuie să-i încurajăm“ ; sau : „dacă nici o formație de-a noastră nu intră în faza finală, formațiile județului se vor destrăma“, sînt argumente — mai trebuie oare demonstrat ? — care nu susțin decît artificial mișcarea teatrală de amatori. Promovînd spectacolele slabe creăm amatorilor o automulțumire periculoasă pentru dezvoltarea lor ulterioară. Intrate în finală, pe criterii contrarii artei, asemenea spectacole înecă, scad pe nedrept valoarea artistică a competiției.

Nici vorbă că rezultatele muncii amatorilor nu trebuie măsurate după criteriile ce se aplică profesioniștilor. Fiindcă nu se poate trece cu vederea îndelungata pregătire a profesionistului în institute speciale, în timp ce amatorul nu dispune în dorința de modelare a însușirilor lui artistice decît de restrînsele ceasuri de repetiții. Profesionistul, avînd existența asigurată de însăși meseria pe care o practică, își poate dăruî tot timpul autoperfecționării sale profesionale. Dar amatorul ? De ce pasiune trebuie să fie animat, ca după orele de muncă, la birou, în atelier, la ca-

tredră sau în uzină, să închine scenei, timpul ce-i mai rămîne ?!

Așa fiind, în locul indulgenței excesive, factorii locali ai culturii, s-ar cuveni, cred, să se preocupe mai insistent de înființarea mai multor școli de artă populară ; să caute, prin cele mai adecvate mijloace, să atragă spre cercurile de amatori, profesioniști ai scenei, cu predispoziții pedagogice și cu dragoste pentru mișcarea amatorilor. Această mișcare uriașă cu mii de pasionați de teatru, grupați în sute de formații răspindite pe tot întinsul țării, ar merita mai intens sprijinul creator al dramaturgilor noștri. Amatorii au nevoie de piese într-un act, mai ușor de montat, mai adecvate, de multe ori, forțelor artistice de care dispun. Marea însemnătate a mișcării amatorilor în cultura și arta țării noastre a devenit și mai pregnantă anul acesta, de-a lungul desfășurării celui de-al 6-lea Festival bienal de teatru „Ion Luca Caragiale“, cînd, ca în versurile lui Labiș :

„Atîtea mii de oameni prin mii de părți
trăind,

Partidului viața și visurile-nehină,
Cum clinchete distincte din line strune prind
Aceași melodie fierbinte și deplină“.

FOTOCRONICĂ

„Zmeul și mîngea“ de Octav Păncu-Iași după J. Malik. Regia : Margareta Niculescu. Scenografia : Mioara Buescu

